

9. mai — emadepäev

Emadepäeva tähistamine just kevadel langeb kõige ilusale aastaajale üldse. Looduse taaspuhkemise kaunitel hetkedel, kui silma rõõmustavad kõikjal uuele elule tähtsavad lilled, puud, põllud, kui kõrva hellitavad loendamatu linnuhaälte sidinad-sädinad, on kõikide inimeste hingekeeled vaieldamatult hellemad kui muudu ja südamed elevust täis. Kevadaeg on armastuse ja hoolivuse aeg.

Ja just sellisel ajal, kui loodus kingib meile uue elu, sobib ka meil viia tänu- ja armastuselilled oma kõige kallimatele — emadele. Me kõik jääme alati seks oma emade lasteks. Emade vaeva, hoolt, igikesivat andmisrõõmu ei suuda me keegi iial täpselt tabada ega ka kunagi piisavalt tagasi pakkuda. Emade olemasolu ja roll on igapäevaselt nii iseenesestmõistetav ja me ei juurdle selle üle ega pane täheleki, kui suure panuse emad lakkamatult annavad.

Lagujal Koru talus elab Tanilsoode pere. Pereisa Enn (54), pereema Imbi (50), nende 2 poega ja üks tütar. Imbi vanemad läksid 2009. aasta sügisel tervislikel põhjustel Adaverre vanema poja poole, kuna seal on paremad elamistingimused. Kokku ollakse aga üks suur pere.

Koru on Imbi Tanilsoo sünnikodu. Suures aias tähtsavad esimesed kevadlilled. Pereaine Imbi on väga aianduslembene. Tal on väga meelehärmi, et kevadeti ujutab suurvesi tema peentat üle. Hoonete kohapealt unistab Imbi, et saaks millalgi suuremaid ehitus- ja remonditööid ette võtta, aga majanduslik seis pole võimaldanud.

Emadepäeva puhul oli mul vallahele esindajana tore võimalus juttu puhuda Imbi ja tema lastega. Imbit olene harjunud nägema kõikjal, kus midagi meeldivat teoksil ja kus ta sageli ka ise aktiivselt kaasa toimetab. Tema naerul näo ja naljakilde viskava jutu taustal ei oska me aga aimatagi, kui palju hingeava, igapäevast rutiinset haigete laste aitamist, kodu ja koolide vahet voormist on Imbi aastaid pidanud vapralt taluma.

Laste haiguste loetelu — tõeline haiguste entsüklopeedia

Imbi on abielus olnud 23 aastat.

„Kindlasti oleme me Ennuga elanud paarisrakendi põhimõtetel. Ei ole nii, et üks on tähtsam kui teine. Kord annab üks järele, teinekord teine. Ja kindlasti ei ole mina 100%-line ema, 50% emaks on tegelikult ka isa.“

1993. aastast peale jäi Enn erivajadusega laste pärast koduseks. Hiljem halvenes tema enda tervis. Imbi ja Ennu kogu energia, hool ja vaev ongi suuremas jaos kulunud oma laste üleskasvatamisele, sest tegelikult on kõigil kolmel lapsel terviseprobleemid, sealjuures kahel pojalt veel tüpripõetised.

Tarmol (20) diagnoositi 11-aastaselt aspergeri sündroom, mis lähidalt öeldes tähendab, et sel inimesel on keskmisest kõrgem intellekt, aga puuduvad sotsiaalsed toimetuleku oskused.

Tarmost on ajakirjanduse veergudel juba palju juttu tehtud kui imelapsest, kes juba 1-aastaselt eraldas täht numbritest ja mängis nendega rühmitamismänge. Tarmo omapäraks on olnud kartlikkus ja võõrastamine kõige ümbritseva suhtes kuni absurdsete olukordadeni välja. Ja kartis näiteks välja minna, sest kartis kukkuda ja haiget saada, jms. Alles 19-aastaselt julges ta hakata iseseisvalt ühistranspordis sõitma. Ta oskab endale teha võileiba ja keeta kartuleid.

Kadril (18) on eelsoodumus

Emarmastus ei väsi iialgi

Imbi Tanilsoo lastega. Vasakult: Kadri, Tarmo, ema Imbi ja Andri. Foto: MILVI PENSA

südamehaigustele, see annab ka aeg-ajalt tunda, kui koormus liiga suureks läheb.

Andri (17) on sündinud auguga südames. Ta on autist, kellel on mõelduks väime puue ja esineb epilepsia. Ka on tema luustik nõrk.

Ema Imbile ja isa Ennule on laste haiguste ilmnenemine olnud kindlasti ränk löök. Kes siis vanematest ei unistaks saada endale terveid järglasi.

Ega sedavõrd kangelaslikum ja toetavam on olnud selle pere vaevanägemine, et lastest saaksid haritud inimesed ja et nad suudaksid tulevikus oma eluga iseisvalts hakkama saada.

Tulemused hakkavad juba tasapisi tulema ja need teevad kõigile asjaosalistele rõõmu.

Lastel on tulevikuplaanid olemas

Meie vestlusringis lööb kaasa pikajukseline ja väga otsekohe ütlemissage Tarmo, kes loetleb kõiki oma huvialasid, millega ta aktiivselt tegeleb — astronomia, meteoroloogia, raadioamatöörside, elektroonilise muusika kirjutamine arvuti, fotograafia jpm. Kõikide tegevuste juures valgustab Tarmo põhjalikult, millistel loengutel ja seminaridel ta osaleb. Tal on gümnaasiumiharidus, mille sai Herbert Masingu koolis. Tal on juba osa riigikehade tehtud, juunis läheb ta veelkord füüsikaeksamiline ning loobab seekord sisse saada ülilooli füüsikaeaduskonda eelarvelisele kohale, sest tema unistuseks on asuda kunagi tööle Tõraverse observatooriumis.

Oma kõige suuremaks tagantsundjaks, innustajaks ja hooguanjaks peab Tarmo KPO-d ('kuri paks õpetaja'), nagu Tarmo oma ema humoriga nimetab!

Andri (17) on sündinud auguga südames. Ta on autist, kellel on mõelduks väime puue ja esineb epilepsia. Ka on tema luustik nõrk.

Ema Imbile ja isa Ennule on laste haiguste ilmnenemine olnud kindlasti ränk löök. Kes siis vanematest ei unistaks saada endale terveid järglasi.

Tulemused hakkavad juba tasapisi tulema ja need teevad kõigile asjaosalistele rõõmu.

Imbi ei ole mitte kunagi nurka pugenud

See tähendab, et Imbi ei ole üksinda masendusse langenud ja inimestest emale tõmbunud.

Oma naturilt on Imbi väga teotahteline. Ta on lõpetanud Tallinna Pedagoogilise Instituudi algklassiõpetajana. 7 aastat töötas ta Nõo sovhoosis hoopis traktoristina. Pikki aastaid oli ta Laguja algkooli juhataja ja õpetaja, neli aastat ka siis, kui kool Nõo Põhikooli liitklassiks nimetati.

2006. aastast töötab ta pedagoogina Tartus Maarja tugikeskuses, kus juhendab puuetega inimesi käielist tegevust.

Imbi leiab aega Laguja naiseltsi tegevustes kaasa lüüa. Kaks korda nädalas osaleb ta naisvoimlemisrühmas, kord nädalas teeb kaasa lauluproovi Nõo kiriku segakooris. Ja eelmisel aastal 49-aastasena sai ka autajuhiload!

„Olin varem Jumala suhtes skeptiline. Aga kui mul oli kõige raskem, kui ma töötuks jäin, ulatasid kristlased mulle oma abikäe. Nüüd kogen juba aastaid, et nende inimeste ligiald tunnen ma end turvaliselt ja nende lähedal tahan ma olla.“

Imbi on valutanud südant nii oma kui võoraste laste kujunemise pärast.

„On väga kurvastav, kui kaldekide, hoolimatuteks, agressiivseteks on meie lapsed kasvanud. Pühapäevakooli tundide kaudu püüan nende mõtteaailma veidigi korradada ja neid inimlike eluväärtuste üle kaasa mõtlema panna. Püüan lapsi üles kutsuda nägema abivajajaid enda kõrval ja olema vajadusel appriirataja. Ega mitte kõik minu kuulajad õpetussõnadest hooli, seetõttu püüan tundides alati ka erinevaid meelelahutuslike tegevusi leida.“

Osad minu õpilased on väga madala enesehinnanguga. Neid püüan jälle endas mitte kahtlema ja alati julgelt tegetsema arendada.“

Imbi koormus pühapäevakooli õpetajana on suur, ta juhendab umbes 130 last kuues koguduses — Otepää (Laguja), Nõo (Luke), Rannu (Kureküla), Puhja (Uula), Rõngu ja Kurela.

Kõikide oma tegemiste kõrvalt on Imbi suutnud isegi raamatut kirjutada. 2009. aasta mais ilmus 200-leheküljeline „Minu pere lugu“, kus kõrvuti paljude perefotodega hargneb lahti Imbi pere lugu.

„Raamat on valminud pere ühistööna. Kirjutasin õhtuti. Kui midagi oli meelest läinud, hõikasid teisi appi.“ Päevikut olen pidanud juba teismelise-east saadik. Otsisin üles ka muid märkmeid jne.

See raamat on valminud eesmärgiga toetada kõiki teisi emasi, kellel on erilised lapsed, ja ütleldse julgustada kõiki: alati on lootust!“

Imbil on varemgi töid trükist ilmunud, ta on kirjutanud 2. klassi emakeele töövihiku „Läheme külala Metsatallu“ I ja II osa.

Usun, et Imbi Tanilsoo lugu annab meile kõigile mõtisklusainet elu ja tema toimumise üle.

Kes oskab ilmi arvata, kui suur peab olema ühe ema hingejõud, tema oskused ja väljajedamise võime, et tema ka vähem elujõulised lapsed ei tunneks ennast hülijatuna, vaid kaitsitud ja armastusega ümbritsetud.

Sooivime Imbi Tanilsoo perele ilusat kevadet ja õnnitleme kõiki emasid-vanaemasid emadepäeva puhul!

MILVI PENSA

toimetuse veerg

Suur kevad on käes! Muru rohetab ja öösiti laskuvad ööbikud... Ja juba kolm kevadet on meie Vesikjärvel peatuspaiga leidnud luiged, keda sel aastal võis paari nädala jooksul lausa viiekesi järvel ujumas näha.

Loodus tähtsustab uuele elule ja meiegi oleme oma tubased toimetused nurga visanud ning katsume iga võimaliku — aga vahel ka võimatu — hetke õues viibida. Ka 1. mail — üleriigilisel talgupäeval „Teeme Ara!“ oli meie valla rahvas mitmel pool väljas oma kodupaika korratamas.

Kui talvel tähendab üks kuu enamasti vaid aja väikset kulgemist, siis nüüd kevadel toimub kogu aeg midagi — ole vaid ise usin ja ürita õigel hetkel kohal olla.

Aprillis tähistas meie kiriku meesansambel 20., kooli liikumiserühm Triiniks aga 15. sünnipäeva. Kui laulumehed teavad täpselt, et nende 20 aasta jooksul on ansambli tegemistes lühemat või pikemat aega osalenud 19 lauljat, siis kes oskaks kokku lugeda neid tantsutiidrukuid-poisse, kes aastate jooksul Triiniksi ridades tantsutiidri kogeda saanud... Igatahes sünnipäevakontserdil 23. aprillil Nõo kultuurimajas pakkusid nii praegused tähtsajad kui nende juhendajad vaatajaile nauditava tantsukava ja palju toredaid emotsioone. Ka meesansambel tähistas oma sünnipäeva kontsertidega Tartus Jaani kirikus ja müüdi oma kodukirikus Nõos. Meie koduloomuuseumis aga (vallaajas) on üleval näitus meesansambli tegemistest 20 aasta jooksul.

Meie lehe aprillinumbris kutsusin lugejaid üles panema kirja oma isiklikke mälestusi, mis seotud ikka meie oma kodu- valla või koduvalla inimestega — võiksime ju nimetada selle rubriigi „Küllukeis meie lähiminekust“. Käesolevasse numbrisse ekstra selle rubriigi jaoks kirjutatud lugu küll ei mahtunud, aga tegelikult sobib sinna paigutatud Krista Kvarnström'i kirjutis sellest, kuidas ta Inglismaal tuhaaegis oli. Seekord aga tutvustab Näälti Rebane meile hoopis projekti, millega tahetakse unustuse hõlma vajunud kultuurimärgid — meie pärandkultuuri — uuesti tähelepanu alla tuua ja kutsus meid Nõo vallas leiduvatest pärandkultuuri objektidest teada andma ja neid kaardistama.

Esimest korda sel kevadel saime lausa süvesoojust tunda juba maikuul teisel laupäeval. Loodan, et teil kõigil oli ka sellele järgnenud pühapäevane emadepäev südameseoojust tulvil. Kaunist jätkuvat kevadet!

KAI TOOM

Kauplus „Teine valik“ ja heategevus

Nõo Vallavolikoguliige, Nõo Päevakeskuse juhataja Krista Kvarnström

12. aprillil avati Nõos „Haraldi“ Maakaubamaja teisel korrusel kasutatud riiete kauplus „Teine valik“. Eks ole taolisid poode meil siin ennegi olnud, kuid siis olid ju ka ajad natuke paremad ja vajadus korda juba käibel olnud riiete järele mitte ehk nii suur. Seega on kaupluse „Teine valik“ avamine igati tänuväärne ettevõtmine. Võite endile siit leida soodsa hinnaga riideid igas suurus: kampaniivõõrdempeite hinnad vahemikus 15–40 krooni, pikad püksid ja teksad 20–75 krooni jne. Eriti tore on see, et suurem osa riietest on kenasti riidepuudele säätitud ja sedasi on ostjal lihtne pakutatavast kaubast ülevaadet saada. Eriti palju on hetkel riievaid vanematele inimestele.

Lisaks pakub kauplus teatud päevadel võimalust tuua oma riievaid komisjonimüüki. Kuid mitte ainult — kaupluses on küsitud, kas sinna võib riideid ka lihtsalt niisama ära anda, kui inimestel endil need enam vaja pole ja kapis ruumi napib. Lahke poeomanik oli nõus neid riievaid vastu võtma ja eraldi kasti asetama, kus inimesed need siis tasuta võtta saavad. Suured tänud talle sellise vastutulelikkuse eest!

Minu hiljutine Inglismaa-reis pakkus mulle peale oivaliste vaatamisväärsuste ka lisainfo heategevustöö kohta saareriigis. Väikeses Knutsfordi linnakeses Manchesteri lähedal oli kogunisti 7 heategevuslikku poodi! Inimesed annetasid sinna tasuta omi rõivaid, jalatseid, raamatuid, mänguasju ning hinnalised asjad suveniire. Kõik need esemed müüdi taskukohase hinnaga edasi, et anda kogu saadud kasum kindlate sihtgrupele: Punane Rist, vähiuringud, rabadus, ajukahjustus, dementsus, Parkinsoni tõbi jne. Nii Inglismaal kui Šotimaal on taolisid poode väga palju ja inimesed aitavad meeldi, kui teavad konkreetselt, kuhu nende annetustest saadud tüla läheb. Poodides on töö valdavalt lihtne, kes kaupju vastu võtavad, sorteerivad ja müüvad. Ka rubades olid sihtotstarbelised korjanduskarbid välja pandud. Ehk jõuame meigi siin kunagi nii kaugele, et hakkame samalaadise heategevusega inimesi aitama. Tahaks loota küll! Aidates teisi, aitame endalgi iseennast. On ju andmise rõõm tihti suuremgi kui saamise rõõm — või kuidas te arvate?

KRISTA KVARNSTRÖM

Kasutatud riiete kaupluses „Teine valik“